

GYÁRFÁS ÁGNES

*Vízi Péter – Vízi Pál**Nemzeti hősmonda mesében elbeszélve*

Nemzeti múltunk Emese álmáig nyúlik vissza, s ez az álom a magyarság történetében nem volt egyedülálló, mert a magyar népmesék tündérmesei hősei mind szűzfogantatásúak voltak.

A nagyra hivatottság, amellyel a forrásvíz kettős ágából világra jöttek, égi eredetű. Népünk a mesehősök elszántságával és sikereivel tartja bennünk életben a nemzeti nagyság tudatát, ami nem hatalmi tébolyt jelent, hanem az egyetemes nemzeti nagylelkűséget.

Ez teszi világossá, hogy amidőn a fiúk az álom jövendölése alapján „elárasztják a világot” akkor nem gyarmatosításról és nemzetközivé tételestől van szó, hanem a lelkek felemeléséről, az elesettek gyámolításáról, a szeretet gyakorlásáról, a jószág eláradásáról, amint az a folyó szavunkban is benne van.

Nézzük át a mese rendszerét, s döntsék el Önök, igazam van-e vagy annak van igazsága, aki hiszi, hogy a világ fényét a globalizmus fogja elővárszolni. Ez is lehetséges, de a mesék másként látják, s mivel a mesét közvetlenül az Égből hozták le révülő eleink, megérdemlik az odafigyelést.

I.

Az öreg király leánya hasonló álmot látott, mint Emese. Álmában két korszó vizet kiöntött a földre, s az addig áradt, míg elöntötte az egész világot.

A vízöntőt két korszóval szokták ábrázolni vagy két vízszugárral. Gudea pateszi pecséthengerin a korszót is ábrázolták, meg a vízszugarat is. (149)¹

Cylinder seal of Gudea of Lagash

Gudea pecsétje

Ez a két vízszugár elborította az öreg király országát is.¹

Az öreg király a történelem során megromlott erkölcsében. Jobban szerette a hatalmát, mint a leányát, ezért, nehogy az álomfejtőknek igazuk legyen, elzárta leányát a legmagasabb hegy tetején egy kis vasházba, nehogy két vitéz, daliás fia szü lethessék.

Legmagasabb hegy a MU, a magosság, az ég közelsége. A vas az ember elemi szükséglete, a vér fontos alkotóeleme. Az öreg király nem is gon-

dolta, mit cselekszik, amidőn leányát a „magos” helyre tette, s ezáltal mennyei pozícióba helyezte.

A magos hegy vizei megtették kötelességüket és a kis ház padlójából két forrás tört elő. A királykisasszony ivott a forrásból, s másnap már két gyönyörű fiúcska játszadozott körülötte. A Vízöntő kora elkerülhetetlen, az Idő Istennek dolgozik. *A két égi gyermek szűzen fogant*, édesanyjuk forrásvizet ivott, s másnapra leszálltak az égből: az égi vizekből a földi vizekre.

7 év alatt nagyra nőttek, s kidöntötték a vasház oldalát. A táltosok nagy erejűek. *A hetes szám* az erő és az alkotási kedv száma.

¹ Érdy Miklós i.m.

Azzal, hogy a *vasházat sérelem érte*, megrengett az emberi nem sorsa is, hiszen a királykisasszony, a „táltosanya” fedél nélkül maradt. De a fiúk *rendbe szedték a házat*, nem hagyták, hogy édesanyjuk ágrólszakadt, otthontalan legyen. Tehát, lehet, hogy az az invázió, amely most a földön a Szűzanya ellen irányul, nem más, mint kapunyitás a *táltoserő kiszabadulásához*, mert a fiúk megígérték édesanyjuknak, hogy visszajönnek, „a szabadítására”.

A városban *felfegyverezték magukat*, vagyis tudták, hogy nagy tetteket kell végrehajtaniuk, amelyhez fegyverek kellenek.

Rengeteg erdőben lefeküdtek egy fa alá, s nem is gondolták, hogy ez a *világ jósfája*.

Ez a jósa afféle Mindentermő Fa volt, amit kívántak, megkapták. Ők jó falatokra vágytak, megkaptak is a fától mindent, mi szem-szájnak ingere.

A Mindentermő Fa az édesanya égi mása. Tejmagvaiból lettek a tündérek. Ez a fa táplálja az övéit. A rengeteg erdőben rengeteg fa van. A jósfát az találja meg, aki méltó az égi édesanya szeretetére.

Vér és víz. A Passiók mitikus folyadéka. Beszúrták a fába a késüket. „Ha majd valamelyik visszakerekedik...” húzza ki a másik kését. Ha vér folyik a fából, bajban van a testvér. Ha víz csörgedezik, akkor jól megy dolga.

Péter elindult balra, neki jutott a nehezebb sors, de hamarosan *segítőkre talált*. Elsőként a farkas engedte el vele a fiát, aztán a tigris, végül az oroszlán.

Betértek egy városba, amely feketével volt bevonva, s a negyedik segítőt ott találta meg a királyfi, a városvégi kis házikóban lakó öregasszony személyében. A három vad a lovagi szolgálatnál volt a segítője, az *öregasszony tájékoztatott*. Elmondta a város bánatát. 25 évvel ezelőtt egy irgalmatlan nagy sárkány átrepült a városon és belepottyantott a város kútjába egy tojást ebből kikelt a 12 fejű sárkány s nem ad inni a népnek, csak akkor, ha évente egy 18 éves lányt adnak neki. Most éppen a királykisasszonyon van a sor. Őt gyászolja a város.

Van valami törvényszerű abban, hogy a *gonosznak mindig a legjobb kell*. Valójában az egész világot szeretné birtokolni, de csak a legszebbet, legjobbat, legkiválóbbat szerzi meg, mivel a többi

magától behódol.

A királykisasszonyt rengetegen kísérték, de „jó messziről”, mert félték a sárkánytól. A vörös herceg álságosan együtt jött a királykisasszonnyal egy darabig, de mikor meglátta a sárkányt inába szállt a bátorsága, s nagy hirtelen felmászott a fűzfára.

Ugyanígy kezdődik a párviadal a Háromvadas királyfi című mesében, s ezeken kívül több tündérmesében szerepel ez az epizód: *idilli* környezetben bajvívás a királylány szeme láttára, az álnok álhős a fűzfán leskelődik, majd midőn a hős pihent a királylány ölében, összeszedett néhány reliktumot egy zsákba, hazavitte a palotába, mondván, hogy legyőzte a sárkányt. Előtte azonban levágta a hős nyakát. A királykisasszonyt pedig halálosan megfenyegette, ha egy szót is szól erről. Ez a jelenet, epizód a sok ismétlés okán tökéletesre csiszolódott. A turáni nép hozta magával és ahol meghonosodott, mindenütt bizonyítja a turáni jelenléte. Beleépült a népregékbe, a legendákba, mesékbe, balladákba és megjelent Szent László király élettörténetében leírva a Krónikákban, lefestve a magyar keresztyén templomok freskóin.

A turáni szkíta nép egyetemes szellemi kincse lett az idill, amely magasrendű lelki életre, emelkedet gondolkodásmódra a másik világgal való állandó kapcsolattartásra utal. Képi anyagban hivatkozom az Ermitázsban őrzött szkíta övcsatra, melynek leírását magyarozatát valamennyien Pap Gábor professzortól tanultuk.²

FIG. 123 – Gold plaque (companion piece extant) showing a group of people resting (of possibly a lament for the dead?). Two loops on the reverse. Hermitage, Leningrad. Length approx. 16 cm. Cf. P. 204.³

Az Ermitázsban őrzött szkíta övcsat témája az idill

² Pap Gábor i.m.

³ Jettman Karl i.m. 205. old.

A turáni legendárium nyilvántartja ötvös művészeti tárgyaiban ezt a mozzanatot, hogy a hős három vadat visz magával a próbatétel útjára. A vadak nem azonosak, a magyar népmesékben is másokat visz magával a Háromvadas királyfi (oroszlán, medve, malac) és másokat Vízi Péter: oroszlán, farkas, tigris. Az állatok jelképvilága az aktuális csillagképekkel és a főhős sorsával, személyiségével kapcsolatos. Vízi Péter nehéz sorsára mutat, hogy a farkas az a társ, aki „a doktorkodáshoz ért”. A tigris rámutat állóképességére és hegyvidéki ősmúltjára. Az oroszlán, az állatok királya elhivatottságára „emelkedett szellemiségére, királyi szkítaságára. Az eurázsiai szkíta művészetben az ún. állatviadalok, ha az állat reális lény, de ellenfele mitikus, mindig az idill történetéből származik, abból a mozzanatból, amikor a hős

már elfáradt, de az állatai segítenek a 12 fejű sárkány legyőzésében.

Az állatok a hős segítői, lelki társai, jellemének megjelenítői. Érvényes ez egy-egy nemzetségre, népi közösségre is, ahol a közös vonásokban azonosulni tudtak a férfiak. A szkíták egyik övcsatján madarat, ragadozó Turult hátratekintő szarvast és kutyát látunk. Turul az égi fogantatás madara. A szarvas maga az ég, ágas-bogas szarvai a Tejutat mintázzák. A kutya az ég kiemelt csillagképe a Canis Mayor, a Nagy Kutya csillagkép, kinek vezérsillaga a Sziriusz az Istenanya megszemélyesítője, az égi Boldogasszony, Szűz Mária sorshordozó csillaga. A három állat így a turáni eredetű népek, főként a magyarság eredetét, származási helyét és sorsát vetíti elénk.

FIG. 14 - Bronze matrix. Massive casting. Found at Garchinovo, north-eastern Bulgaria. 6th century B.C. Formerly in the Shumen Museum. Overall length 35 cm. Cf. p. 44.⁴

Vezérállatok egy szkíta övcsaton

A mezősegi turánok három állata vízimadár, szarvas és oroszlán. A vízimadár az eredetet reprezentálja. Ő hozza kis batyuban Etiópiából az ősök vascsontját, hogy Heliopolisz templomának tornácán újjászülethessenek. Heliopolisz, Napvá-

ros több is volt, a régiségben Kolozsvár is ilyen kiemelt szent városa volt a turániaknak. A szarvas képét egyértelműen az ég és a Tejút képviselőjében látjuk, míg az oroszlán az égi hatalom jelképe. (47-56)⁵

⁴ Jettman Karl i.m. 51. old.

⁵ Gyárfás Ágnes: Szakrális nyelv elemei. Ősi Gyökér 2008, 36, 1.

Az állatok mesében történő vagy képi megjelenése változatos. Van állandó kötődés is, ez a kutya, a Sziriusz ősebe. Ez az állat gyakran az Oriont megjelenítő „lengatyás hun kagánnal” jelenik meg, mint a Tavasztündér elnevezésű pecsétengeren.⁶ Ez az állat hatalmas, szinte összekeverhető az oroszlánnal. A kaukázusi juhászkutyára emlékeztet.

A mesék állataiban a medve a hegyvidéki múltat idézi elénk, ahogy Sebők Zsigmond mondta ő volt a tekintetes úr a Retyezát rengetegeiben. A Háromvadas királyfinak volt medvéje.

A farkas a törökökkel kapcsolatos, mert a törökség címerállata a farkas.

Az oroszlán az egyetemes égi hatalom hordozója. Az ember ezt nem uralja, hanem igyekszik hozzá méltóvá válni.

A Vízi Péter – Vízi Pál története ismert volt a folyamközi kultúrában, éppúgy, mint a magyarban. Az égi hatalom jelképét festették az esztergomi kápolna falára 14 oroszlán reprezentációjával, s tudták, hogy a turáni népek dolga az égi hatalom megvédése, megőrzése azért, hogy a világ a jóság jegyében működjön, s a jóság égi hatalma sértetlen maradjon. Erre a csodálatos közös szellemi kincsünkre elsőként Badiny Jós Ferenc professzorunk mutatott rá.⁷

Fribourg (Schmidt 207), haematite, 1,94x1,1 cm. Keel-Leu and Teissier, 2004, No. 306. Cf. Garelli an Collon. 1975. No.40. Kr. e. 200-1500. Hamurabi korából. In: Collon i.m.

Királykisasszony, barátai között. A nagy mágus magyaráz a királynak. (139. ábra)

Az álomfejtés és a jóslás gyakorlata szorosan kötődik Káldeához. A Tigris és Eufrátesz köze, az

Az esztergomi kápolna oroszlános freskója (218. old.)⁸

A Vízi Péter- Vízi Pál jelenetei pecsétengeren

A mese zavaros állapotban indul. A királykisasszony álmát elmeséli és a jósok körülötte igyekeznek megfejteni a jelentését. Az öreg király viszont a különböző külföldi álomfejtők szavára hallgat. Saját kisebbik gyermeke sorsát is figyelembe kell vennie. Mögötte ott van a sok kétszínű udvaronc, egyikük arcán kaján vigyor, a másikuk „kétpofás” a szó valódi és átvitt értelmében. A királykisasszony fejét glória övezi és a körülötte állók fején is égi sisakot látunk. Ugyanolyan sisak van a király mögötti udvaroncok fején, ami arra utal, hogy a valaha harmóniában élő palotai nép két csoportra szakadt.

⁶ A TUR-ÁN... i. m. címlapján is látható.

⁷ Esztergomi, Istergami oroszlánok titka c. i.m.

⁸ Entz Géza: Visegrád fényében 208-239. old. In.: A magyar régészet regénye. i.m.

⁹ Garbini Giovanni i.m.: A KISS-i tábla szövegében

káldeai lovasoktól. A káldeus szónak azonban van egy másik jelentése is, amely kimondottan a vándor jósokra, mágusokra, csillagfejtőkre vonatkozik. (7. old.)¹⁰ Ezeknek a tudományát szerte Euráziában igénybe vették titokban, de hivatalosan üldözték őket. Asszurbanipál Ninivei könyvtárában 40 álomfejtéssel kapcsolatos táblát találtak, de a mesénk királykisasszonyának álmát egyik sem fejtené meg, mint ahogy Emese álmát sem látták át egész pontosan a korabeli jósok. A kétágú vízszugár a testileg is fennálló, de sokszor lelki ikertestvérséggel kapcsolatos, mely a magyarokat az egymásra utalt voltokra és az egymás iránti felelősségvállalásból a megváltás művére figyelmeztetik. Erről tanulmányom végén még írni fogok.

Két lapos relief az óbabiloni korból, Tellóból.

Istenanya élet - vize (68. old.)¹¹

A mesebeli másik királyi család is nagy bajban van. A várost zsaroló sárkány, a város kútjában várja áldozatát, a 18 éves királykisasszonyt, ezért az egész város gyászba borult. Egy kis, faluvégi öregasszony informálja Vízi Pétert, aki fel sem megy a palotába, hanem állataival kivonul a kúthoz és ott várja a sárkányt, hogy elbánjon vele.

Az egyik szíriai pecsétlapon plasztikusan ábrázolták a városban dúló zűrzavart, s azt a pillanatot is, amidőn a hős elindul a hadakozásra, a sárkányviadalra.

A figure in a distinctive type on syrian dress. Private coll. 2,2 cm. (647. ábra)¹²

Vízi Péter elindul a próbatétel színterére. Arányos testű, pörgekalapos ifjút látunk.

Az ifjú haja vége karikós, arca antropológiai alapon magyar vonásokat tükröz. (I. 150. old.)¹³

Hozták a királykisasszonyt nagy sírással, rívással, de letették és gyorsan eliszkoltak.

Egyetlen egy ember mert vele maradni a vörös herceg, aki fogadkozott, hogy ő majd megöli a sárkányt. A kút mellett a szép, kies berekben elé állította a királykisasszonyt, ő pedig jól elbújt egy fa mögé. Pontos képet ad a jelenetről az alábbi pecsétlapon.

681. BM 89540; calcareous mudstone; 2,35x1,15 cm; Collon, 1968, No. 637. Period IV b.

Vízi Péter, a királykisasszony és a vörös herceg (681. ábra)¹⁴

A sárkány jellegzetes mezőföldi ábráját is bemutatja jó néhány reliktum. A korai időkben (Kr.e. 2000 előtt) a kétfejű sasra emlékeztetett a

¹⁰ Ferrario, E. V. i.m.

¹¹ Huszka József i.m.

¹² Collon D. i.m.

¹³ Kiszely István i.m.

¹⁴ Collon i.m.

véssett formája. Később, az asszír kegyetlenség hatására igazi szörnyeteggé vált a pecsételőkön. Ez a történet, melyet kiválasztottam a sok pecsét-hengerből úgy ábrázolja az ellenhóst, mint egy

fura madárembert, madárijesztőt. A hőst a Kis- és a Nagy Kutya kíséri: a Boldogasszonyt, az ősebek reprezentálják.

Tell Athana (Alalakh VI. Turkey. Antalia 101.20; black stone, 3,1x1,6 cm; collon 1982 b, No. 9. (142. ábra)¹⁵

Sárkányjelenet madáremberrel. A hős két kutyával. Háttérben a tavon hattýúk

A Nagy Kutya mögött az előző hős testi maradványai láthatók. A sárkány körül kardok, egyéb tárgyak, amelyek a korábbi viadalokból ott maradtak.

Ezután egy újabb eurázsiai mesetoposz következik, a hős alvilági útja. Vízi Péter a sárkány 12 fején kipeckeli buzogányával a száját, s leszáll annak alsó világába, megkeresi *gonosz lelkét*, egy fekete galambot, megöli, s ezután végigjárja mind a 12 fejét, s összeszed ott 12 aranyalmát, az Aranykor reminiscenciáját, amely így valóságos ígéret számára.

Az alvilág-járás a mélytudat működése. Vízi Péter és Pál többször is megtette ezt az utat, rendszeres révülésük eredményeként. Vízi Péter először az Aranykort járta meg a Sárkány fejében. De ahhoz, hogy oda eljusson meg kellett találnia a fekete galambot, a gonosz lelkét. Ez a mese is arra utasít, amire az arany nyílvesző vagy a Kígyó Darvitéz, hogy *a gonoszt el kell pusztítani*, másként az Aranykor, a Boldogság kora csak álom marad.

A Sárkány 12 fejében volt 2-2 aranyfog, ezeket is kiszedte Vízi Péter. Ezek nem fogorvos művei, hanem rendellenesen nőtt fogak, az aranykor táltosi emlékei, amikor a Sárkány még jó volt, s szebb napokat látott (3-25. old.)¹⁶

Idill

Minden mesék legkedvesebb jelenete. Sok esetben fejbenézéssel is összefűzik, mint a Molnár Anna népballadában. Szent László legendájában is megtaláljuk az idilli epizódot, mikor a kun vi tézzel való viaskodás után a lány ölébe hajtott fej-jel pihen. Így pihent a Háromvadas királyfi is a mohos tó partján.

Miután Vízi Péter és állatai legyőzték a sárkányt, mély álomba merültek. Ekkor előmerész kedett a vörös herceg s nagy bátran előkapta kard-ját, levágta a hős fejét, összeszedett egy két kör-möt a sárkányról, jól megfenyegette a király-kisasszonyt, hogy mi lesz vele, ha fecsegni merés-zsel és nagy büszkén bevonult a palotába.

Gyorsan nagy lakodalmat csaptak, s a vörös herceget az asztalfőre ültették. 12 selyempárnát raktak alája.

A kút mellett az állatok megtették a köteles-ségüket, forrasztó fűvel életre keltették Vízi Pé-tert, s így, négyesben elindultak a palotába.

A vöröshajú alól *kiperegtek a párnák*. Kipuk-kant álmok, csalfa remények. Így múlik el a világ dicsősége.

Ez a mese *irodalmi mestermű*. Kaland, idill, humor sziporkázva váltakoznak. Ebben is, mint az Infántis Lacikában folytatódik a cselekmény, mintha két kötetes regény lenne.

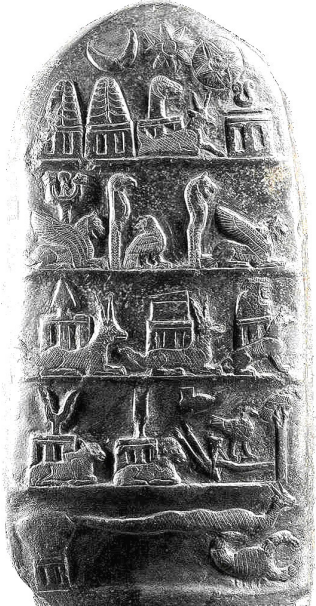
¹⁵ Collon i.m.

¹⁶ Fettich Nándor i.m.

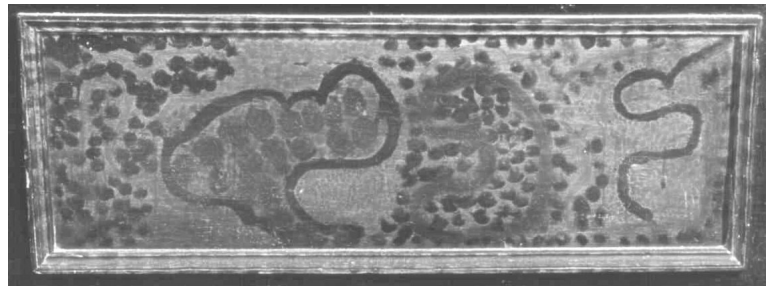
II.

Vízi Péter és a királykisasszony boldog házasságot kötött. Egyszer Péter kiment vadászni. A felesége sírva kérte, nehogy a *boszorkánytanyára* menjen. Egy nyúl bukkant fel előtte. Lelőni nem tudta, ment utána a nagy-nagy sötétségbe. A Nyúl csillagkép az Orion lábánál helyezkedik el, de

soha lelőni nem tudja, mert a nyila a Tejútra mutat. Péter nagy sötétségbe került, s *csúszó-mászó* állatok nyüzsgését érezte a testén. Ez a szimbólum régi örökségünk. A kudurrak, vagyis határkövek alsó régiójában ugyanígy felfedezhetők a kígyók, békák, kágyilók, mint például az alacskai templom padelőlappjai. (20. old.)¹⁷

Kudurru

Alacskai templom padelőlappja¹⁷*A pokoljárás*

A pokol kapuja a boszorkánytanya. „Elsötéte-
dik az erdő, mintha épp a poklok országában lett volna.” Az állatok nyüzsgése húzódtak a lábához. Nézett volna mindenfelé, de nem látott egyebet rettentő nagy sötétségnél. Az erdőt már nem érzékelte Vízi Péter, mert lelkében felcsendült felesége óvó szava, vigyázz, nehogy a boszorkánytanyára kerülj, s tudta, hogy ez már nem erdő, hanem a boszorkánytanya. Pétert két nyúl csalta el az igaz útról. Dante is sűrű erdő képét idézte a Pokol bejáratánál, s így szólt: „Az emberélet útjának felén egy nagy, sötétlő erdőbe jutottam, mivel az igaz utat nem lelém”. (13. old.)¹⁸ Dante három állattal találkozik, ezektől megretten: oroszlán, párduc és farkas okozta lelke félelmét. A 35 éves költő az állatokban allegorikus lényeket látott, a firenzei társadalom vétkeinek megtestesítőit. A

gyönyörök és marakodó irigység foltos párducát, a gög és erőszak dühös oroszlánját, és a féltelen kapzsiság mindig éhes, céda farkasát. A magyar népmese három hasonló állata teremtői akarattól a hős melletti mindenkori segítők feladatát kapta. Dante a XX. énekben néma embereket látott, akik sírva járkáltak, mintha litániák ütemére lépnének. Furcsán néztek ki, mert valamennyinek „mellétől arca elfordult visszasan”. (93. old.)¹⁹

A társadalmi lény kifordult valósága a visszafelé csavart fej képében jelent meg az Isteni színjátékban. Ez ellentmond a normális emberi formának, ahogy a társadalom sem tűrte el a normálist, hanem az embert embernek farkasává tette, az állonkság lopakodó párducát hatalmi gögben élő oroszlánná.

„Mikor úgy láttam elfordulva nyakban önnön képüket és az alfelének hasadékán folyt le a könny patakban.” (94. old.)²⁰

¹⁷ Könyvemben még látható, de a restaurátorok megszüntették. Virágemberek Istenháza c. i.m.

¹⁸ Isteni színjáték (Ford. Babits Mihály) Talentum Diák-könyvtár. Jegyz.: Kardos Tibor.

¹⁹ u. ott.

²⁰ u. ott.

Az ilyen ember „hátából mellet csinált, hazudva”. Vagyis önámító, s egyben hazug képmutató.

Ettől a bűntől mentették meg az állatok, s elsősorban az oroszlán Vízi Pétert. Az oroszlán az égi hatalom szimbolikus letéteményese a magyar népmesében, aki gyakorolta a rá ruházott szellemi privilégiumot, s amit elrontott a tanulatlan, amatőr farkas, azt ő egy csavarintással helyrehozta. Dante a hősének műfaját, s magát a pokoljárásról egyrészt önkritikaként, másrészt a firenzei társadalom hibáinak kimutatására használta fel. A Galgamás eposz óta a hősének műfaji keretében a nyugati irodalom beleszótt a megromlott világ kritikáját. A hősének műfaji keretének ellent nem mondó magyar népmesét azért utasították el az irodalom köréből, mert tendenciájában más. Nem foglalkozik a társadalom aprólékos kritikájával, hanem bemutatja a megromlott, istentől elfordult világot, amelynek helyrehozatala az írmag, a ma g maradvány feladata. Ez nem műfaji kérdés és nem is tartozik a hivatalos irodalomtudomány körébe. Ennél sokkal több, a nemzeti önismeret ügye. Isten velünk a meséken keresztül beszél meg a múltat és a jövőt és a mesékben őrizte meg az ember isteni karakterét és a mesehősök jelenítik meg a sajátos, nemzeti személyiségjegyeket. Például anélkül, hogy Dante írói nagyságát kétségbe vonnánk, nézzük meg a hátrafelé fejű emberek jelenetét. Dante egy teljes éneken át beszél erről, történelmi és mitológiai eseményeket sorol fel, s a magát a katlanban főző ördögi poklot is itt mutatja be, amint a szakács parancsára az ördögök a vilával szurkálják a *húst* (XXI. ének, 97-101. old.)²¹

A mesében a visszafelé fordított fej nem más, mint egy sarlatán műhibája, amelyet az égi hatalom letéteményese, az oroszlán így rendez le:

„– Ejnye, ilyen, olyan teremtette – kiáltott az oroszlán, s jól pofon ütötte a farkast –, hát így tanultad ki a doktorságot?! Hirtelen lekapta Vízi Péter fejét, előrefordította a képes felét, s úgy forrasztotta a nyakához.” (47. old.)²²

Menjünk vissza a boszorkánytanya sötét világához, ahol a csúszó-mászók rémisztették Vízi Pétert.

Aztán keletkezett egy hatalmas forgószelel, melynek közepében, mint egy hintóban, ült a forgószelek királynéja. Ez elkapta, s állataival együtt

elhajította Vízi Pétert, süppedős homokba, ahonnan három napi csúszás után eljutott egy mély folyóvízbe. Innen kivergődtek, mentek a poklok országába. Látták, amint az ördögök „hányták be forró meleg üstökbe azoknak az embereknek a *lelkét*, akik e világon való életükben nagyot vétkeztek. (50. old.)²³ A dantei megjelenítés a h ú s szintjén szemléli a poklot. A népmesében a *nagyot vétkező* emberek *lelkét* tették a meleg üstökbe, érzi az ember, hogy itt dezinficiálódnak, megtisztulnak, s eljuthatnak a teremtő trónusa elé. Azért gondolom ezt így, mert egy másik népmesében a Möndölöcskék címűben bemutatják a vétkeket, amelyekért a másvilág mezein vezekelnek, azért, hogy levezekelve az Úr elé járulhassanak. Ilyen vétek volt, a tej vizezése, az állatoktól az étel megvonása stb. Ezeket le lehetett vezekelni. A nagyot vétkezők lelkét ki kellett fertőtleníteni. Azok a lelkek, akik a magasabb fejlődés fázisát élték át, mint Kígyó Darvitéz, azok a különböző létfokozatok életérzéseit át tanultak. Almafák lettek és átélték a növényi létet női szinten. Gyönyörű paripává váltak, melynek szeméből az emberi bánat, az ostoba tettek feletti gyengéd szemrehányás, és a megbocsájtás melege sugárzik. Végül récévé lettek, hogy a levegő, a napfény és a víz együttes örömeiben részesülhessenek.

Ez a túlvilág-kép nem felel meg pontosan a keresztény felfogásnak, de Jézus Urunk tanításainak nem mond ellent. A mesélő magabiztosan kijelentette, hogy Vízi Péter nem volt idevaló, ezért egy hatalmas forgószelel állataival együtt kirepítette. Jézus is világosan megmondta tanítványainak, hogy a Mennysorszámban vele lesznek, ahol vár rájuk 12 királyi széke, amelyben ítélni fognak Izrael 12 törzse felett,²⁴ pedig a tanítványoknak is voltak emberi botlásaik. Kálnokiné nagyasszonyom a gyilkos vejének kiszolgáltatta az Uri szent vacsorát, mert a magyar Istentudat számba veszi a vezeklés földi és túlvilági gyakorlatát, mivel a lelkeket nem pusztítani kívánja, hanem *m e g t i s z t í t a n i*. Éppen ezért az a pokol, amely a magyar népmesében megjelenik, nem a lélekvesztés, hanem a lélekmentés helye.

²¹ Dante i.m.

²² Sánta harkály i.m.

²³ Sánta harkály i.m.

²⁴ Máté 19

*Forgery. British Mus. 130.782
brown stone; 3,75x1,4 cm;*

Pokol jelenet. Középen az ördög, jobbra három várományos, balra a pokol. Ehhez tessék a képet megfordítani.

Középen sárkányfarkú ördög leltárba veszi a három jómadarat az irigyet, a kajánt és az önimádót. Baloldalt a világ megfordult. A képet is nézzük most fordítva! Egy gyíkfejű ember a felügyelő. A pokol mélyén már csak fejeket látunk, mert itt a testi valóság megszűnik. Az állati sorba való le-süllyedés jellemzi a büntetést. Ezt terebélyes tén-hén mutatja.

Figyeljük meg az ördögnek két kis szarva van és fekete a pofája. Nem tudom, hogy lehetett ezt a színt a drágakő kristályokon kivitelezni.

A pokoljárás végén a forgósél ugyanoda hozta vissza Pétert, ahonnan elvitte, vagyis a boszorkánytanyára.

Miszlikbe vagdalta a testét

Ez azért történik, hogy módja legyen újjászületni. A Möndölöcskék c. mesében egy nagy folyóvíz minden húst levisz a legkisebb fiúról, s a másik világban újjászületik. A test feldarabolása világosan mutat az értékek megítélésére. A hús, a csont az ember földi megjelenítése. A lélek az örökkévaló, az időtálló. Minél magasabb szintű a lélek működése, annál inkább megkívánja a méltó testi megjelenést (paripában, almafában, récében) vagy Vízi Péterék esetében a két ikerfiú önfeláldozó, megváltó szeretetében, amelyet Vízi Pál tesz meg testvééréért. Testvéérének odaadó szeretete árán menekül meg Vízi Péter, s ezért szerepelnek a nemzeti síkon mozgó népmeséinkben *ikerfiúk*,

mert a magyar felfogás szerint egymást váltjuk meg, egymásért tett odaadó gesztusaik az isteni üdvtörténet szerves része és az *ikerlelkek* cselekszik, ezt a csodát.

Ezt erősíti a *kővé válás* és a megkövesedett létből való újjászületés mozzanata. Innen is a lélektárs: barát, testvér, szerelmes támasztja fel a hőst és ez a lélekmunka is Isten rendelkezése, amelyet közvetlenül a teremtés korában tanított meg eleinknek.

A boszorkánytanyát úgy is felfoghatnánk, mint a *pokol előzményét*, Danténál a pokol tornácát, melyet 'vak világnak' nevez (IV. ének 26. old.).²⁵ Akik itt vannak, azok szívükben nem véettek semmit, csak „mert a kereszténység előtt születtek és Istent nem törvény szerint imádták”. (u. ott 27. old.)²⁶ kerültek ide. Felsorolja az ókori világ és az Ószövetség nagyjait, majd kérdéseire válaszolva kísérelje Vergilius hozzáfűzte, hogy pár éve látta koronával az 'Eróst', aki lejött és felvitte Évát, Ádámot, Ábelt, Noénak árnyát, Mózeszt, a jámbor törvényhozó hőst, Dávid királyt, s Ábrahám pátriárkát (u. ott, 26-27. old.).²⁷ Vergilius megjegyezte, hogy ők voltak az elsők, korábban senki sem hagyta el e helyet, 'nem jutott e Kegye-be'. (u. ott 28. old.)²⁸

A népmesében a pokol előtti sötét hely a megpróbáltatás színhelye: a csalóka fények, érzéki becsapások, téves ingerek állomása az életúton. A sötétség itt is megvan, de a fény, amely csalogatja, a boszorkányt rejti a lángok mögött, aki láthatatlanná válva élteti a tüzet. Aztán elhangzik a jaj de fázom párbeszéd népmesei sztereotípiája, megtörténik a szalonna odavágása a banyához, majd a *kővé válás*. Mindez azután ahogy a poklot megjárta.

A pokol nem volt az ő világa, de lelki fejlődéséhez még megpróbáltatásokat kellett átélnie. *Kővé vált*, mint Infántis Lacika (126-136. old.).²⁹ Csakhogy Ő éppen a *kővé válásával* tette lehetővé testvére számára, hogy eljusson az odaadó szeretet legfelső fokára, hogy élete kockáztatásával cselekedjen jót és mentse meg testvére életét.

²⁵ Dante i.m.

²⁶ Dante i.m.

²⁷ Dante i.m.

²⁸ Dante i.m.

²⁹ Sánta Harkály i.m. Infántis Lacika

Hasonló a helyzet a kis boltosfiú esetében, ő a kőkirály és népe megmentéséért teszi kockára életét a Zöld király országában. (12-25. old.)³⁰

A kővé válás gyakori megjelenése a népmesében a lelki élet mezejére tereli a figyelmünket. Nem az átváltozás a legfontosabb jelenség, hanem a feloldás, a megváltás. A krisztusi út felvállalása, az önzetlen szeretet működése. És az a gyönyörű a népmesében, hogy ezt nem szó szerint kiskanállal eteti velünk, hanem gyakoriságával felhívja a figyelmünket az utána gondolkodásra, a lelki rúgók kikeresésére. Hagyja, hogy a megváltás művét magunk fedezzük fel és ne hátráljunk meg, ha felebarátunkért cselekednünk kell a jót, mert ezzel nemcsak neki használunk, hanem a saját Mennyországunk egét oszlopozzuk alá.³¹

IRODALOM

Badiny Jós Ferenc: Esztergomi Istergami oroszlanok titka. Ősi Örökségünk Alapítvány. 2. bőv. Kiad. Bp., 2000.

Bakk István – Bakk Erzsébet – Gyárfás Ágnes: Pálos Passió. MBE. Miskolc, 2011.

Collon, Dominique: First Impressions Cylinder Seals in the Ancient Near East Brit. Mus. Press.

Entz Géza: Visegrád fényében 208-239. old. In.: A magyar régészet regénye. Szerk.: Szombathy Viktor. 2. jav. bőv. kiad. Panoráma, 1976.

Érdy Miklós: A sumír ural-altáji magyar rokonság kutatásának története. Gilgamesh. New York, 1974.

Ferrario, E. V. Mágikus orvoslás az ősi Mezopotámiában. Separatum.

Fettich Nándor: Sárkányábrázolások a magyarországi népvándorlaskori emléanyagban. Archeol. Értesítő. 1926. február.

Gyárfás Ágnes: Szakrális szókinccs

Gyárfás Ágnes: TUR-ÁN népének nyelvén. Képjel-írás magyar olvasata. MBE. Miskolc, 2004.

Gyárfás Ágnes: Virágemberek Istenháza. Az alacsikai református templom. MBE. Miskolc, 2004.

Gyárfás Ágnes: Vizek könyve I-II. köt. MBE. Miskolc 2006-2007.

Gyárfás Ágnes: A Zöld király mesék és a gonosz módszertana. Ősi Gyökér, 2009, 37, 4, 39-45.

Gyárfás Ágnes: Az arany nyílvevő. Apokalipszis a magyar turáni kultúrában. Ősi Gyökér 2009, 37, 1, 48-55.

Huszka József: A magyar turáni ornamentika története. Budapest, Nyers Csaba kiadása. É.n.

Jettmar Karl: Art of the Steppes. Greystone Press. New York, 1967. (205., 152., 51. old.)

Kiszely István: A magyar ember I-II. kötet. Gödöllő, 2006.

Klengel Horst: Geschichte Und Kultur Altsyriens. Koehler – Amelang Verl. Leipzig

Labat, René: Manuel D' épigraphie Akkadienne (Signes, Syllabaire, Idéogrammes. Paris, Imprimerie Nationale. 1948.

Pap Gábor: hazatalálás. Püski K. Bp., 2000.

Schnockel, Hartmut: Das Lant Sumer W, Kohlhammer Verl. Stuttgart.

Vízi Péter és Vízi Pál Magyar népmese

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, még az Óperenciás-tengeren is túl, volt egy öreg király, s annak egy szépséges szép leánya. Akadt is a királykisasszonynak kérője, nem egy, de tizenkettő is. Hanem az öreg király egyhez sem adta, mert egy éjjel valami csudálatos álmodást látott, azt elébb meg akarta fejtetni az ország bölcs embereivel. Az volt a király álma, hogy a leánya két korsó vizet kiöntött a földre, az a víz elkezdett áradni, s olyan nagyra áradott, mint a tenger; elborította az ő országát, de nemcsak azt, elborította az egész világot.

Reggel, amint felkelt a király, összehívatta mind az ország bölcsseit, a jóvendőmondókat, az álmofejtőket, s elmondotta nekik az álmát. Összeültek a bölcssek, s nagy tanakodás után meg is fejtették az álmát a királynak. Azt mondták, hogy az a két korsó víz két vitéz fiút jelent, s azzal a két vitéz fiúval a királykisasszonyt áldja meg az Isten. A kiöntött víz áradása a két fiú vitézségét jelenti, s az a szörnyű nagy áradás azt jelenti, hogy az a két

³⁰ Sánta Harkály i.m. Zöld király

³¹ Megváltás és megbocsátás... Ősi Gyökér

fiú elfoglalja az egész világot s egyben az öreg király országát is.

Megijedt az öreg király ettől az álomfejtéstől. Az ország bölcsei azt tanácsolták, hogy ne adja férjhez a leányát, hanem a legmagasabb hegy tetején építtessen egy kis vasházat; azon a vasházon ne legyen se ajtó, se ablak, csak éppen egy akkora lik, hogy egy csupor meg egy tányér s mi más egyéb beférjen rajta. Ebbe a kicsi házacskába zárja be a leányát, ki se eresse soha, s akkor soha be nem teljesedik az álma.

Hát az öreg király megfogadta a bölcs emberek tanácsát, fölvitette a leányát a legmagasabb hegy tetejére, körülépítette egy kis vasházacskával, s azon csak éppen akkora likat hagyatott, hogy enni- s innivalót beadhassanak neki.

Hej, sírt a szegény királykisasszony, szakadt a könnye, mint a záporosó. De hiába sírt, az öreg király nem kegyelmezett. Sírás volt éjjel-nappala. Nem látta a fényes napot, nem látott sem embert, sem állatot.

Egyszer, mi történt, mi nem, elég ahhoz, hogy nagy csuda történt: a kis vasházacska földjéből forrásvíz buggyant ki. A királykisasszony nagy örömmel ivott belőle, aztán lefeküdt, elaludott szépen, csöndesen. S ím halljatok csudát! - két aranyhajú gyermek játszadozott reggel körülötte.

Éppen Péter és Pál napja volt, s a királykisasszony a két fiút elnevezte Péternek és Pálnak, s arról a forrásvízről még vezetéknevet is adott nekik. Úgy hívta őket: Vízi Péter és Vízi Pál.

Telt-múlt az idő, a királykisasszonynak elmúlt a rossz kedve, dajkálta, nevelte a gyermekeket, s mire hétesztendősek lettek, úgy megerősödtek, hogy egyszerre csak nekidőltek a vasházacska falának, s az oldalát kidöntötték. Most már mehettek, amerre szívüknek tetszett. A fiúk az anyjukkal együtt azt határozták, hogy az anyjuk csak maradjon a házacskában, az oldalát helyreállítják, s maradjon ott, míg visszajönnek a szabadítására.

Elindult a két fiú, bementek a városba, ott szereztek maguknak nyilat, kardot, kést, mindenféle fegyvereket, aztán addig mentek, mendegéltek, míg egy rengeteg erdőbe nem értek. Rengeteg erdőben addig mentek, míg egyszerre csak az út kétfelé vált. Ottan letelepedettek egy fa alá. Nem is gondolták, hogy miféle fa alá telepedtek. Ez a világ jósfája volt. Aki e fa alatt va-

lamit kívánt, annak minden kívánsága teljesedett.

Leült a két fiú a fa alá, ottan beszélgetnek, tanakodnak. Egyszerre csak azt mondja az egyik:

- Hej, istenem, de jó volna egy kicsi ropogós malacpecsenye.

Abban a pillanatban, ahogy elsóhajtotta magát, leesett a fáról egy sült malac. Most már tudták, hogy a világ jósfája alatt vannak.

Kívántak is mindenféle jó ennivalót, innivalót, s a fáról csak úgy hullott le, amit szemükszájuk kívánt. Mikor aztán jóllaktak, s jól kipihenték magukat, mondja Péter:

- No, öcsém, itt kétfelé válik az út, váljunk el mi is egymástól. Merre akarsz menni, jobbra-e vagy balra?

Azt mondta Pál, hogy ő jobbra megyen.

- Jól van, öcsém - mondotta Péter -, akkor én balra megyek. De előbb a késünket szúrjuk belé ebbe a fába, s ha majd valamelyik visszakeredik kettőnk közül, húzza ki a másiknak a kését. Hogyha fehér víz folyik ki utána, az azt jelenti, hogy a másik él és jó dolga van. De ha piros vér folyik, az a másiknak a halálát jelenti.

Beleszúrják a késüket a fába, keserves könnyhullatások közt elbúcsúznak egymástól, Péter ment balra, Pál jobbra.

Alighogy elváltak egymástól, Péter meglát egy farkast, ráhúzza a nyilat, meg akarja löni, de a farkas könyörögni kezdett, hogy ne bántsa, inkább egy kölykét nekiadja. Jól van, Péter nem ölte meg a farkast, de a kölyköt elfogadta, s vitte magával. Megy, mendegél, s meglát egy tigrist, célba veszi azt is, de mondja a tigris:

- Ne lőj meg, királyfi, neked adom egy kölykemet, bizony hasznát veszed ennek.

Péter leeresztette a nyilat, a tigrist nem lőtte meg, hanem a kölykét magával vitte, és úgy ment tovább tigris- és farkaskölyökkel. Amint menne, mendegélne, elejébe toppan egy oroszlán. De biz ő nem ijedt meg, célba veszi ezt is. Mondta az oroszlán:

- Hallod-e, te királyfi, ne ölj meg, inkább neked adom egy kölykemet, bizony még hasznát veheted.

A királyfi megkegyelmezett az oroszlának is, elfogadta a kölykét, úgy ment tovább a három kölyökkel. Mentek, mendegéltek hetedhét ország ellen, erdőkön-mezőkön által, s egyszer beérnek egy rettentő nagy városba. De abban a városban min-

den ház gyászfeketébe volt húzva. Az utcák is be voltak teregetve gyászfekete posztóval, de még a hidak is, de még a fák is. Volt a város végén egy kicsi ház, abban lakott egy öregasszony.

Bemegy ahhoz Péter, köszönti illendőképben, s kérdi:

- Ugyan bizony, öreganyám, miért húzták ezt a várost gyászfeketébe?

- Jaj, lelkem, fiam, ne is kérdezd! Ennek előtte huszonnégy esztendővel egy irgalmatlan nagy sárkány keresztülrepült a városon, s a város kútjába beleeresztett egy tojást. Abból a tojásból kikelt egy tizenkét fejű sárkány s ez a sárkány adót vetett ki a városra, hogy csak úgy ad vizet, ha minden esztendőben egy tizennyolc esztendős leányt a kútba vetnek. Ebben az esztendőben csak egy tizennyolc esztendős leány van. És ez a királyé. Most rá került a sor. Azt üzenté a királynak a sárkány, hogy ha a leányát szépszerével odaadja, többet nem sanyargatja a várost, mert a királykisasszonnyal elrepül nagy Sárkányországba. Hiszen csak akadna egy vitéz ember, aki a sárkányt megölje, nekiadná a király a leányát s fele országát.

„No, Péter - gondolta magában a fiú -, most mutasd meg, hogy mit tudsz!”

A királykisasszonyt másnap kellett vinni a kúthoz, Péter hát lefeküdt az öregasszonynál, hogy jól kipihenje magát, de hajnalhasadáskor felkelt, jól kifente a kardját, adott az állatainak is enni, amennyi csak beléjük fért, s úgy sétált a város kútjához. Hát úgy dél felé hozzák a szegény királykisasszonyt gyászfeketébe vont hintón, a hintó előtt tizenkét paripa, mind a tizenkettő hollófekete, s azokon is gyászfekete posztó. Jött a hintó után a nép is, de jó messziről, sírt a királykisasszony, sírt az apja, anyja, sírt minden jólélek. Csak egy ember jött a királykisasszonnyal: a vörös herceg. Ez eléállott, hogy ő majd megöli a tizenkét fejű sárkányt. Vízi Péter föl sem ment a királyhoz, nem is ajánlotta magát, csak ott állott a kútnál, s várta a sárkányt.

Hát egyszerre csak nagy buggyokat vet a víz, kavarodik-zavarodik, a színében sötétre változik. Aztán csak szakadni kezd a kútból a vörös láng, a kék láng, a zöld láng: ez már a sárkány torkából szakadott ki. Ím, csakugyan jó a sárkány, kiveti magát a kútból, tátogatja rettentő nagy száját, mind a tizenkettőt, üti a földet a farkával, hogy

csak úgy döngött-rengett belé.

Haj, uramistenem, a vörös hercegnek sem kellett egyéb, egyszeriben inába szakadt a bátorsága, s nagy hirtelen fölmászott egy fűzfára. De bezzeg nem ijedt meg Vízi Péter. Kirántotta széles, görbe kardját, s neki a sárkánynak. Szakadt a verejték Vízi Péterről, de szakadt a sárkányról is, mert hiába erősködtek, sem Vízi Péter nem tudta halálosan megvágni, sem a sárkány nem tudott úgy fordulni, hogy a farkával megcsaphassa Vízi Pétert, pedig mind azon mesterkedett. Hanem mikor az állatok látták, hogy a gazdájuk mindjárt a fűbe harap, uccu neki a sárkánynak, a tigris lekapta a farkát, megragadta az oroslán is, meg a farkas is, s abban a szempillantásban Vízi Péter beleugrott a sárkány tizenkettedik szájába, nagy hirtelen a buzogányával kipecskelte a száját, leszaladt a gyomrába, ottan megtalálta a sárkány lelkét fekete galamb képében, annak a szívét keresztülszúrta, s amint vége volt a fekete galamb életének, vége lett abban a minutában a sárkány életének is. Akkor Vízi Péter szépen végigsétált a sárkánynak mind a tizenkét fejében. Mind a tizenkét fejében talált egy-egy aranyalmát; azokat a zsebébe tette, s szépen kísétált a földre.

Szörnyűképpen el volt fáradva Vízi Péter, a fejét lehajtotta a királykisasszony ölébe, s egyszeriben elaludott. Elaludtak az állatai is, de a fűzfán ülő vörös hercegnek sem kellett egyéb. Bezzeg most nem félt, leszállott a fűzfáról, felkapta Vízi Péter kardját, a másik kezével befogta a királykisasszony száját, hogy ne kiálthasson, s Vízi Péter nyakát levágta. Nem volt arra senki lélek, aki ezt látta volna. A vörös herceg hát szépen hazavezette a királykisasszonyt, de útközben meg-

mondta neki, hogy ha elárulja, így meg úgy öli meg. Fölmennék a palotába, ott a vörös herceg eldicsekedik, hogy így meg úgy ölte meg a sárkányt, s mert hogy a királykisasszony nem mert szólni, mindjárt papot hívtak, nagy lakodalmat csaptak, a vendégségnél a vörös herceget a főhelyre ültették, de még tizenkét selyempárnát is tettek alája.

Amíg a királynál folyt a dínomdánom, lakodalom, azalatt az állatok felébredtek, s látják, hogy a gazdájuk feje le van vágva. Nosza, szalasztják a tigris - mert az volt a közöttük a legjobb futó -, hogy hozzon az erdőből forrasztófűvet, azzal majd visszaforrasztják a gazdájuk fejét.

Elszalad a tigris, s amint szalad az erdő felé, találkozik egy nyúllal. Annak a nyúlnak a szája tele volt valami fűvel. Kérdi a tigris:

- Mit viszel, te nyúl?

- Én bizony útilaput a fiamnak.

- Add csak ide, találsz te még ott, hol ezt találtad, nekem nagyobb szükségem van erre.

Jó szívvel, nem jó szívvel, a nyúl az útilaput odaadta a tigrisnek, mert félt, hogy különben szerzetesséjjel szaggatja, s a tigris visszaszaladott a társaihoz.

- Hát melyik ért a doktorsághoz? - kérdi az oroszlán.

- Én értek - mondta a farkas -, minden nemzetségem doktor volt.

- No, ha úgy, hát forraszd vissza a gazdánk fejét.

Fölkapja a farkas Vízi Péter fejét, egy pillanatra oda is forrasztja; de mikor talpra állítják, akkor látják, hogy a képes fele hátrafelé van fordulva.

- Ejnye ilyen-olyan teremtette - kiáltott az oroszlán, s jól pofon ütötte a farkast -, hát így tanultad ki a doktorságot?! - Hirtelen lekapta Vízi Péter fejét, előrefordította a képes felét, s úgy forrasztotta a nyakához.

Vízi Péter egyszeriben kinyitotta a szemét, azt hitte, hogy csak nagyot aludott. Az állataitól tudta meg, hogy mi történt vele.

- No, megállj, vörös herceg, mindjárt megkeserítem én a lakodalmadat!

Előbb a sárkány tizenkét fejéből kiszedte az aranyfogakat (volt mind a tizenkettőben kettő), a tarisznyájába tette, s mondta az állatainak:

- Gyertek velem, édes szolgáim.

Bement a városba, egyenesen az öregasszony-

hoz, s attól megtudta, hogy már áll is a lakodalom javában. De bezzeg nem volt Vízi Péternek maradása, szólította az állatait, ment föl a palotába, s ahogy ment föl a garádicson, csak hullani kezd a selyempárna a vörös herceg alól. Először egy, utána kettő, egyszerre csak úgy leesett a kopasz földre, hogy alig tudták felszedni. Bekiáltott Vízi Péter a palotába:

- Gyere ki, vörös herceg, ha igazi vitéz vagy!

Hej, reszketett a vörös herceg, mint a nyárfalevél, ment is volna, nem is, nem tudta, hogy mit csináljon. De a királykisasszony is csak biztatta:

- Eredj, csak eredj, mutasd meg a vitézségedet!

Megint bekiáltott Vízi Péter:

- Gyere ki, te sárkányölő herceg!

- Eredj, eredj - biztatta a királykisasszony -, mutasd meg, hogy te ölted meg a sárkányt!

Mit volt mit tenni a vörös hercegnek, kimegy az udvarra nagy reszketve, kirántja a kardját, de biz azt ránthatta, többet a hüvelyébe vissza sem dughatta: csak egyszer vágott hozzá Vízi Péter, s mindjárt a fűbe harapott. Akkor bement Vízi Péter a palotába, elővette a tarisznyájából a tizenkét aranyalmát meg a sárkány huszonnégy aranyfogát, s mondta a királynak:

- Ím, ezzel bizonyítom, felséges királyom, hogy én öltem meg a sárkányt, s nem a vörös herceg.

De bezzeg bizonyította a királykisasszony is, de bezzeg örült a király is, mert jobban tetszett neki Vízi Péter, mint a vörös herceg. Folytatták a lakodalmat, s abban sem hagyták hét álló hétig. Lakodalom után egyszer Vízi Péter vadászni indul, hanem a felesége a nyakába borult, s úgy kérte, hogy akárhová menjen, csak a boszorkánytanyát kerülje, mert az sötétebb a pokolnál, onnét még ember élve nem került vissza.

Ígéri Péter, hogy nem megy, de amint kiment a palotából, nagy kedve kerekedett mégis, hogy megnézzé azt a boszorkánytanyát. Kimegy az erdőbe, megy, mendegél, s egyszer csak felszökik előtte egy nyúl. Megcélozza a nyilával, s nem találja.

„Mi dolog ez - gondolja magában Vízi Péter -, még sohasem hibáztam el vadat! „Megy tovább, és egy hajításnyira megint felszökik előtte egy nyúl, rálő, s azt sem találja.

Mérgelődött Péter, s ment tovább nagy bosz-

szúsan. Alig ment tovább, harmadszor is fel-
szökik előtte egy nyúl, arra is rálő, s azt sem ta-
lálja. Hát uramteremtőm, mi történt. Egyszerre
csak elsötétedik az erdő, mintha éppen a poklok
országában lett volna, az állatai reszketve, szűkül-
ve húzódtak melléje. Nézett volna erre, nézett
volna arra, nézett fel az égre, nem látott egyebet
rettentő nagy sötétségnél.

„Na, ez bizonyosan a boszorkányok tanyája” -
gondolta magában. Az is volt, érezte a kezével-
lábával, testével, hogy csak úgy nyüzsögnek mel-
lette mindenféle csúszó-mászó állatok, s hallotta,
hogy repkednek, surrognak-burrognak feje fölött a
denevérek. Aztán egyszerre csak támadott rettentő
nagy forgószelek, szaggatta ki a fákat tövestül,
fölkapta Pétert is, a három állatát is.

Ebben a forgószelekben, mint egy hintóban, úgy
ült egy öregasszony, a forgószelek királynéja. Ez
fölkapta Vízi Pétert, s jó messzire elhajította, utá-
na az állatait is. De áldott szerencsére, süppedős
homokba esett, s abban süppedett mind alább-
alább, három napig meg sem állott. Akkor bele-
csobbantak egy mély folyóvízbe. Na, kiverge-
lődnek ebből a vízből, s mennek szegények a
poklok országában, mert ez ugyan nem volt más. S
hát uramteremtőm, látták mindenfelé, amint az
ördögök hányták be forró, meleg üstökbe azoknak
az embereknek a lelkét, akik e világon való éle-
tükben nagyot vétkeztek.

No de Vízi Péter nem idevaló volt, hirtelen
nagy forgószelek kerekedett, fölkapta ismét az
állataival együtt, fölrepítette a pokol likán, s vitte
vissza egyenest a boszorkánytanyára.

Megy, mendegél szegény Péter, elgyengülve,
támolyogva botorkázott a nagy sötétségben, s ím,
egyszerre meglát valami gyenge világosságot. Las-
san odatapogatódnak, ahol ez a világosság volt, s

hát ott egy nagy darab fa égett, s amint szén-
né lett, egy láthatatlan kéz megint más darab fát tett
a szénre.

Leül Vízi Péter a tűz mellé. A tarisznyájában
volt kenyér, szalonna, azt eléveszi; a szalonnát fa-
nyársra húzza, s a zsírját veregeti a kenyérhez.
Amint sütögeti a szalonnát, megszólal mellette
valaki didergős, fázós hangon:

- Jaj, be fázom!

Péter körülnézett, nem látott senkit, s nem is
szólt semmit. Megint megszólalt az a hang:

- Jaj, be fázom!

Tovább már nem állhatta szó nélkül, mondta
Péter:

- Ha fázol, gyere ide, s fűtözzél!

- Jaj, nem merek, mert az állataid össze-
tépnek.

Fölnéz Péter a fára, hát ott guggol egy öreg-
asszony. Mondja neki:

- Jöjjön csak le, néne, nem bántják ezek az
állatok.

- Nem merek, hanem ledobok három arany
hajszálat, azokat fektesd az állataid hátára, akkor
lemegeyek.

- Jól van, dobja le.

Ledobja az öregasszony a három arany haj-
szálat. Vízi Péter ráteszi az állataira, s észre sem
vette, hogy az állatok egyszeriben kővé meredtek.
Leszáll az öregasszony a fáról, a tűz mellé ül, elő-
ránt egy varangyos békát, nyársra húzza, sütögeti,
s mondogatni kezdi magában:

- Én sütök békát, te sütsz szalonnát, én eszem
szalonnát, te eszel békát.

- Mit beszél kend?

- Én sütök békát, te sütsz szalonnát, én eszem
szalonnát, te eszel békát.

- De már ki mit süt, azt egyék! - kiáltott Vízi

Péter, s haragjában a vén boszorkányhoz vágta a szalonnát.

Hej, a vén boszorkánynak sem kellett egyéb, felpattant, megragadta Vízi Pétert, de úgy megragadta, hogy mozdulni sem tudott. Szóltja az állatjait, azok sem mozdulnak. Elvette a vén boszorkány Vízi Péter kardját, miszlikbe vagdalta a testét, s egy nagy kádba behányta.

Amikor ez történt, egy nappal, két nappal azután Vízi Pál visszafordult a világ jósfájához, ahol a testvérétől elvált, kihúzza a kését, s hát piros vér buggyan ki utána.

- Hej, édes Jézusom, meghalt a bátyám! - sóhajtott keservesen Vízi Pál. Meg sem állott, ment azon az úton, amerre a bátyja elment. Éppen úgy járt, mint a bátyja. Találkozott a tigrissel, meg akarta löni, de nem lőtte meg, s a tigris nekiadta egy kölykét. Éppen így járt az oroszlánal, így a farkassal is. Neki is volt három állata, s úgy ment abba a városba, ahol a bátyja megölte a tizenkét fejű sárkányt. Vízi Pál úgy hasonlított Vízi Péterhez, mint egyik tojás a másikhoz, s mikor a városba megérkezett, s előre vitték a híret, hogy jó, elejébe harangoztak. A kicsi királyné pedig aranyos, bársonyos hintóba ült, s úgy ment elejébe. Azt hitte, hogy az ura került vissza a boszorkánytanyáról, s mikor meglátta Vízi Pált, leugrott a hintajából, s nyakába borult.

- Édes uram, lelkem, uram, csak hogy vissza-kerültél a boszorkánytanyáról!

Vízi Pál egy szóval sem árulta el, hogy ki s mi ő, elég az, hogy tudta, hol s merre kell keresni a bátyját. Másnap reggel nem szólt a kicsi királynénak semmit, ment a boszorkánytanyára, mentek vele az állatai is. Éppen úgy járt, mint a bátyja, háromszor lőtt nyúlra, s egyszer sem talált, s mikor a harmadikra is elhibázta, elsötétedett az erdő, egy lépést sem látott sem előre, sem hátra.

Hanem mégis több szerencséje volt, mint a bátyjának, mert mindjárt megpillantotta azt a gyenge világosságot, s odament. Leül a tűz mellé, sütni kezdi a szalonnát; s hát hallja, hogy valaki didereg a fán, s leszól:

- Jaj, be fázom!

- Gyere le, ha fázol - vetette oda Vízi Pál, de a vén boszorkány most sem mert lejönni, míg Vízi Pál meg nem ígerte, hogy a három arany hajszálat az állatjaira fekteti.

- Hát csak vesse le - szólott föl Vízi Pál.

Le is veti a vén boszorkány, de úgy találta vetni, hogy mind a három arany hajszál a tűzbe esett, s porrá égett. De ezt a vén boszorkány nem vette észre. Leszállott a fáról, a tűz mellé ült, honnét, honnét nem, egy varangyos békát ránt elő, sütögetni kezdi, s mondogatja magában:

- Én sütök békát, te sütsz szalonnát, én eszem szalonnát, te eszel békát.

- Eszel, majd megmondom, mit! - s a boszorkányhoz csapott a szalonnával.

Felszökik a boszorkány, megragadja Vízi Pált, de abban a szempillantásban ráugrik a három állat, s úgy megfogják, hogy moccanni sem tudott.

- Kegyelmezz az életemnek - könyörgött a boszorkány -, s föltámasztom a bátyádat s föl az állatait!

Hát jól van, Vízi Pál intett az állatoknak, de azért jól közrefogták, hogy el ne szaladhasson. Akkor a boszorkány szedett egy csomó mindenféle forrasztófüvet, csinált mindenféle hókuszpókusz, hát egyszer megelevenedik Vízi Péter, megelevenednek az állatai is, s ahogy megelevenedett Vízi Péter, halljatok csudát, megvilágosodék az erdő, híre-pora sem volt többé a boszorkánynak, eltűntek a csúszó-mászó állatok, mintha a föld nyelte volna el.

Összeölelkezett, összeökolódzott a két testvér, s mentek a városba, utánuk a hat állat, azután fel a palotába. De csak még most ámult-bámult a kicsi királyné. Amíg meg nem mondták, melyik az ő édes ura, nem tudta, hogy melyiket ölelje, melyiket csokolja. Még csak ezután teljesedett be az öreg király álma. Vízi Péter és Vízi Pál országról országra jártak, elfoglalták az egész világot, úgy nőtt a vitézségük, mint a tenger, elborította az egész világot.

Így volt, vége volt, mese volt.